

ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΣΚΟΠΙΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ No9

Επισκόπηση οικονομικών εμπορικών και επιχειρηματικών
ειδήσεων για την πΓΔΜ

Επιμέλεια: Π. Λάρδα, Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄

Ομάδα Π. Λάρδα, Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄,
Σύνταξης: Μ. Χαροκόπος, Γραμματέας ΟΕΥΑ΄

-Νοέμβριος 2017-

Περιεχόμενα

1. Επιχειρηματική δραστηριότητα	4
1.1 Ενέργεια και Ορυκτά	4
-Διαδικασία απελευθέρωσης της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας	4
-Αύξηση φορολογίας πετρελαίου και αντιδράσεις από την εγχώρια επιχειρηματική κοινότητα	4
-Τιμές βενζίνης της πΓΔΜ 1995-2017	4
1.2 Κλάδος κατασκευών, δομικών υλικών και Real Estate	4
-Εργοστάσιο για δευτερογενή επιλογή αποβλήτων πρόκειται να κατασκευαστεί στο Prilep	4
1.3 Τραπεζικός & Ασφαλιστικός Τομέας	5
-Τραπεζικό Επιτόκιο αναφοράς (benchmark interest rate) στην πΓΔΜ (2002-2017)	5
-Επιτόκιο καταθέσεων μίας ημέρας (Overnight Deposit Rate) στη πΓΔΜ 2012-2017	5
-Αποτελέσματα 9μήνου τραπεζών πΓΔΜ: Πρώτη σε κερδοφορία η 'Stopanska Banka A.D. Skopje'	5
1.4 Τομέας Μεταφορών & Επικοινωνιών	5
-Sugareski: Νέος δρόμος ταχείας κυκλοφορίας Štip - Radoviš	5
-Sugareski: Οδική σύνδεση πΓΔΜ - Κοσσόβου	5
-Ο σιδηρόδρομος προς τη Σόφια θα ολοκληρωθεί το 2027	6
-Αύξηση χωρητικότητας του αεροδρομίου της Οχρίδας για πτήσεις χαμηλού κόστους	6
-Οι πολωνικές αεροπορικές γραμμές στην πΓΔΜ για μελλοντική συνεργασία	6
1.5 Τομέας Τροφίμων και Γεωργίας	7
-Απεμπλοκή του Southern Vardar Valley Project	7
-Χωροταξική αναγνώριση αγροτεμαχίων με αεροφωτογραφίες	7
-Η πΓΔΜ στον κατάλογο των εγκεκριμένων χωρών για εξαγωγή αλιευτικών προϊόντων στην ΕΕ	7
-Χρηματοδοτική ενίσχυση για νέους γεωργούς	7
"Inovator 2013": Το εγχώριο ρακί να γίνει εθνικό προϊόν	8
1.6 Τομέας Τουρισμού	8
-Ταξιδιωτικές αφίξεις της πΓΔΜ 2003-2017	8
1.7 Τομέας Εμπορίου	8
-Δείκτες κύκλου εργασιών στον τομέα του εμπορίου, Σεπτέμβριος 2017	8
-TANASOSKI: Απλούστευση και ταχύτητα των τελωνειακών διαδικασιών	8
1.8 Τομέας Περιβάλλοντος & Υγείας	9
-Αντιμετώπιση του ζητήματος της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στα Σκόπια	9
-Το Κοινοβούλιο επικύρωσε τη Συμφωνία του Παρισιού	9
-Οικονομικό Επιμελητήριο: Η πΓΔΜ δεν πρέπει να γίνει έδαφος για ηλεκτρονικά απόβλητα	9
-Η διαχείριση των αποβλήτων εξακολουθεί να είναι υπανάπτυκτη	9
-Αντιμετώπιση των παράνομων χώρων υγειονομικής ταφής με τα κονδύλια της ΕΕ	10
1.9 Άλλες ειδήσεις επιχειρηματικού ενδιαφέροντος	10
-Βράβευση τριών ελληνικών επιχειρήσεων για δράσεις CSR	10
-Ισχυρή η ελληνική παρουσία στον κατάλογο των 200 μεγαλύτερων και πιο κερδοφόρων επιχειρήσεων στην πΓΔΜ	10
-Επιχειρηματική εμπιστοσύνη στην πΓΔΜ 2001-2017	11
2. Οικονομικές ειδήσεις	11
-Εξωτερικό εμπόριο, Ιανουάριος - Σεπτέμβριος 2017	11
-Ποσοστό πληθωρισμού στη πΓΔΜ (2006-2017)	11
-Δείκτης της χρηματιστηριακής αγοράς της πΓΔΜ (MBI 10)	11

3. Ευρωπαϊκή προοπτική	12
-Ο δηλώσεις του ΠΘ κ. Zaen για την έναρξη των συνομιλιών με την ΕΕ, μετά τον επόμενο Ιούλιο	12
4. Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις	12
-50 αυστριακές εταιρείες δραστηριοποιούνται στην πΓΔΜ	12
-Τουρισμός και ενέργεια, δυνητικοί τομείς συνεργασίας μεταξύ της πΓΔΜ και της Ολλανδίας	12
5. Ειδήσεις γενικού ενδιαφέροντος	13
-Τροποποίηση του νόμου περί κατώτατου μισθού	13
6. Εκδηλώσεις και εκθέσεις	13
-ΑΒΙΤ: Συνέδριο για πρόληψη νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες	13
-ΓΕΥΣΙΓΝΩΣΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΟΙΝΟΥ ΣΤΑ ΣΚΟΠΙΑ (PARK HOTEL & SPA, 14 Δεκεμβρίου 2017)	13

Σημείωση: Σε περίπτωση αναδημοσίευσης, να αναφέρεται η πηγή.

1. Επιχειρηματική δραστηριότητα

1.1 Ενέργεια και Ορυκτά

-Διαδικασία απελευθέρωσης της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας

Ο Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης κ. Κοσο Angjusev αναφέρει ότι ο νέος ενεργειακός νόμος που εκπονείται σήμερα είναι μεταρρυθμιστικός και σύντομα θα βελτιώσει τη συνολική κατάσταση στον ενεργειακό τομέα. Το Γραφείο του κ. Angjusev αναφέρει επίσης ότι οι νέες νομοθετικές τροποποιήσεις θα κάνουν πάλι τη πΓΔΜ ηγέτη στην περιοχή στον τομέα αυτό. Το πρώτο στάδιο της απελευθέρωσης της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στη πΓΔΜ άρχισε το 2008, όταν οι μεγάλοι καταναλωτές, δηλαδή τα εργοστάσια της πΓΔΜ, προσχώρησαν στην ελεύθερη αγορά. Τον Απρίλιο 2014 άρχισε η δεύτερη φάση, όταν 230 εταιρείες με ετήσιο εισόδημα τουλάχιστον 10 εκατ. ευρώ και πάνω από 50 υπαλλήλους εντάχθηκαν στην ελεύθερη αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Η τιμή που κατέβαλαν στους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας μειώθηκε τότε από 30% έως 40%. Τον Οκτώβριο 2014, η Κυβέρνηση ανέβαλε την έναρξη της τρίτης φάσης της απελευθέρωσης της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας για 18 μήνες. Η αιτιολογία ήταν ότι αν αφήσουν το τρίτο στάδιο να ξεκινήσει τον Ιανουάριο 2015, περίπου 600.000 νοικοκυριά θα έπρεπε να πληρώσουν μια τιμή ηλεκτρικής ενέργειας υψηλότερη (17% -20%). Σύμφωνα με τις τελευταίες αναλύσεις των ευρωπαϊκών στατιστολόγων, η μέση τιμή ηλεκτρικής ενέργειας στις χώρες της ΕΕ είναι 18,4 ευρώ ανά 100 KWh. Οι αναλύσεις για τις τρίτες χώρες δείχνουν ότι η τιμή ηλεκτρικής ενέργειας στη πΓΔΜ εξακολουθεί να είναι χαμηλότερη κατά 55%.

-Αύξηση φορολογίας πετρελαίου και αντιδράσεις από την εγχώρια επιχειρηματική κοινότητα

Ο Υπουργός Οικονομικών της πΓΔΜ, κ. D. Tendonovski ανακοίνωσε στις 6.11.2017, στο πλαίσιο της παρουσίασης του σχεδίου προϋπολογισμού για το 2018 στην επιχειρηματική κοινότητα της χώρας, ότι η Κυβέρνηση προτίθεται να προβεί στην αύξηση του ειδικού φόρου κατανάλωσης που επιβάλλεται στο πετρέλαιο, κατά 3 δηνάρια/ λίτρο, από την 1η Ιανουαρίου 2018. Σύμφωνα με τον Υπουργό, η προβλεπόμενη μείωση του ελλείμματος, κατά 0,2% του ΑΕΠ στον προϋπολογισμό του 2018 (από 2,9 σε 2,7% του ΑΕΠ) επιδιώκεται να καλυφθεί από αύξηση των εσόδων, η οποία επιτυγχάνεται μέσω της αύξησης του ειδικού φόρου κατανάλωσης του πετρελαίου. Η εν λόγω ανακοίνωση προκάλεσε την αντίδραση μερίδας της εγχώριας επιχειρηματικής κοινότητας, θεωρεί ότι το νέο μέτρο θα πλήξει τον κατασκευαστικό, τον μεταφορικό και τον αγροτικό τομέα και να μειώσει την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της χώρας. Απαντώντας στην προαναφερθείσα κριτική, το οικονομικό επιτελείο της Κυβέρνησης σημείωσε ότι η τιμή του πετρελαίου κίνησης στην πΓΔΜ (52 δην. – 0,85 ευρώ/ λίτρο) είναι η μακράν χαμηλότερη μεταξύ των χωρών της περιοχής και ως εκ τούτου, υπάρχουν περιθώρια αύξησης της φορολόγησής του χωρίς να πληγεί η ανταγωνιστικότητα της εγχώριας οικονομίας. Προσέθεσε, δε, ότι τα επιπλέον φορολογικά έσοδα που θα προκύψουν από την εφαρμογή του συγκεκριμένου μέτρου, θα διοχετευθούν στη βελτίωση των οδικών υποδομών της πΓΔΜ.

-Τιμές βενζίνης της πΓΔΜ 1995-2017

Οι τιμές βενζίνης στη πΓΔΜ αυξήθηκαν σε 1,25 USD/λίτρο τον Οκτώβριο τ.ε. από 1,22 USD/λίτρο τον Σεπτέμβριο 2017. Οι τιμές βενζίνης στη πΓΔΜ ήταν κατά μέσο όρο 1,23 USD/λίτρο την περίοδο από το 1995 έως το 2017, φθάνοντας στο υψηλότερο όλων των εποχών 1,82 USD/λίτρο τον Μάρτιο 2013 και στο χαμηλότερο των 0,70 USD/λίτρο το Δεκέμβριο 1998.

1.2 Κλάδος κατασκευών, δομικών υλικών και Real Estate

-Εργοστάσιο για δευτερογενή επιλογή αποβλήτων πρόκειται να κατασκευαστεί στο Prilep
Περίπου 60 εκατ. δηνάρια θα επενδυθούν στο δεύτερο στάδιο της κατασκευής του εργοστασίου για την επιλογή δευτερογενών αποβλήτων, κοντά στον χώρο υγειονομικής ταφής «Alinci» του Prilep. Πρόκειται για το πρώτο εργοστάσιο για την επιλογή δευτερογενών αποβλήτων στην πΓΔΜ, το οποίο θα μετατραπεί σε ένα σύγχρονο συγκρότημα για την προστασία του περιβάλλοντος ολόκληρης της περιοχής και θα δημιουργήσει 200 νέες θέσεις εργασίας. Η χρηματοδότηση του έργου θα πραγματοποιηθεί με τη βοήθεια κονδυλίων της Ε.Ε.

1.3 Τραπεζικός & Ασφαλιστικός Τομέας

-Τραπεζικό Επιτόκιο αναφοράς (benchmark interest rate) στην πΓΔΜ (2002-2017)

Το επιτόκιο αναφοράς στη πΓΔΜ τον Οκτώβριο τ.ε. καταγράφηκε στο 3,25%. Το επιτόκιο στη πΓΔΜ ήταν κατά μέσο όρο 5,90% από το 2002 έως το 2017, φθάνοντας στο υψηλότερο επίπεδο 15,21% το Δεκέμβριο του 2002 και στο ιστορικό χαμηλό 3,21% τον Ιούνιο του 2013.

-Επιτόκιο καταθέσεων μίας ημέρας (Overnight Deposit Rate) στη πΓΔΜ 2012-2017

Το επιτόκιο καταθέσεων μίας μέρας στη πΓΔΜ παρέμεινε αμετάβλητο στο 0,25% και τον Οκτώβριο 2017. Το επιτόκιο καταθέσεων στη πΓΔΜ ήταν κατά μέσο όρο 0,53% από το 2012 έως το 2017, φθάνοντας στο υψηλότερο επίπεδο όλων των εποχών 1% τον Μάιο του 2012, ενώ το ιστορικά χαμηλότερο επίπεδο 0,25% καταγράφηκε για πρώτη φορά τον Μάρτιο του 2015.

-Αποτελέσματα 9μήνου τραπεζών πΓΔΜ: Πρώτη σε κερδοφορία η 'Stopanska Banka A.D. Skopje'

Η 'Stopanska Banka A.D. Skopje' (του ομίλου ΕΤΕ) κατέγραψε, το εννεάμηνο τ.ε., την υψηλότερη **κερδοφορία** μεταξύ των τραπεζών της πΓΔΜ, σύμφωνα με στοιχεία που δημοσιοποίησε. Συγκεκριμένα, διατήρησε την κερδοφορία της στο ίδιο επίπεδο με το εννεάμηνο 2016, ήτοι στα 30 εκατ. ευρώ. Η τράπεζα είχε σημειώσει, το πρώτο εξάμηνο τ.ε., κέρδη 21,3 εκατ. ευρώ - τα υψηλότερα σε επίπεδο εξαμήνου που έχει επιτύχει ποτέ - καταγράφοντας αύξηση της τάξης του 7,6% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2016. Στη δεύτερη θέση, ως προς την κερδοφορία το εννεάμηνο τ.ε., κατατάσσεται η 'NLB Banka A.D. Skopje', τα κέρδη της οποίας ανήλθαν στα 25 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση της τάξης του 33% σε σχέση με το εννεάμηνο 2016. Αντιθέτως, πτωτικά κινήθηκαν, ως προς την κερδοφορία, οι 'Komercijalna Banka' (1,7 εκατ. ευρώ από 8,5 εκατ. ευρώ το εννεάμηνο 2016) και 'Ohridska Banka – Sociéte Generale' (3,3 εκατ. ευρώ από 6,9 εκατ. ευρώ το εννεάμηνο 2016). Σύμφωνα με στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας της πΓΔΜ, η 'Stopanska Banka A.D. Skopje' κατατάσσεται στην πρώτη θέση και ως προς τη **χορήγηση δανείων**, το εννεάμηνο τ.ε., με συνολικό ποσό 1 δισ. ευρώ (αύξηση κατά 1,8% σε σχέση με το εννεάμηνο 2016). Έπονται οι 'Komercijalna Banka' με 839 εκατ. ευρώ (-4,4% σε σχέση με το εννεάμηνο 2016), 'NLB Banka A.D. Skopje' με 808 εκατ. ευρώ (αύξηση κατά 1,7% σε σχέση με το εννεάμηνο 2016) και 'Ohridska Banka – Sociéte Generale' με 421 εκατ. ευρώ (αύξηση κατά 8,3% σε σχέση με το εννεάμηνο 2016). Όσον αφορά στις **καταθέσεις**, το εννεάμηνο τ.ε., στην πρώτη θέση βρίσκεται η 'Komercijalna Banka' με συνολικό ποσό 1,4 δισ. ευρώ (αύξηση κατά 5,6% σε σχέση με το εννεάμηνο 2016), ενώ έπονται οι 'Stopanska Banka A.D. Skopje' με 1,1 δισ. ευρώ (αύξηση 2,8% σε σχέση με το εννεάμηνο 2016), 'NLB Banka A.D. Skopje' με 910 εκατ. ευρώ (αύξηση 6,8% σε σχέση με το εννεάμηνο 2016) και 'Ohridska Banka – Sociéte Generale' με 351 εκατ. ευρώ (αύξηση 6,3% σε σχέση με το εννεάμηνο 2016). Σε επίπεδο, τέλος, **περιουσιακών στοιχείων**, η 'Komercijalna Banka' καταλαμβάνει την πρώτη θέση με 1,6 δισ. ευρώ (αύξηση κατά 4,3% σε σχέση με το εννεάμηνο 2016) και ακολουθούν οι 'Stopanska Banka A.D. Skopje' με 1,4 δισ. ευρώ (-2,4% σε σχέση με το εννεάμηνο 2016), 'NLB Banka A.D. Skopje' με 1,2 δισ. ευρώ (αύξηση 6,1% σε σχέση με το εννεάμηνο 2016) και 'Ohridska Banka – Sociéte Generale' με 543 εκατ. ευρώ (-1,8% σε σχέση με το εννεάμηνο 2016).

1.4 Τομέας Μεταφορών & Επικοινωνιών

-Sugareski: Νέος δρόμος ταχείας κυκλοφορίας Štip - Radoviš

Ο Υπουργός Μεταφορών και Επικοινωνιών της πΓΔΜ, κ. G. Sugareski παρέθεσε στις 7 Νοεμβρίου τ.ε. συνέντευξη τύπου, στο πλαίσιο της οποίας ενημέρωσε για την πρόοδο των έργων οδικών υποδομών στη χώρα, μεταξύ των οποίων ανακοίνωσε και την κατασκευή νέου δρόμου ταχείας κυκλοφορίας (μήκους 23,5 χλμ.) που θα συνδέει τις πόλεις **Štip και Radoviš**. Για τη χρηματοδότηση του έργου η Κυβέρνηση εξασφάλισε δάνειο ύψους 28 εκατ. ευρώ από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD). Ο νέος δρόμος, την κατασκευή του οποίου έχει αναλάβει η αυστριακών συμφερόντων 'Strabag SE', θα αποτελέσει συνέχεια του υπό κατασκευή αυτοκινητοδρόμου **Σκοπίων (Miladinovci) - Štip** και σχεδιάζεται να έχει ολοκληρωθεί έως τα τέλη 2020 ή τις αρχές 2021. Όπως σημείωσε ο Υπουργός, αναμένεται να συμβάλει στην ασφαλέστερη και ταχύτερη μεταφορά επιβατών και εμπορευμάτων προς τα σύνορα με τη Βουλγαρία.

-Sugareski: Οδική σύνδεση πΓΔΜ - Κοσσόβου

Ιδιαίτερη αναφορά έκανε ο κ. Υπουργός Μεταφορών και Επικοινωνιών κ. Sugareski στην αναβάθμιση της **οδικής σύνδεσης πΓΔΜ - Κοσσόβου**, ως προς το σκέλος **Σκοπίων - Blace**. Σύμφωνα με την παρασχεθείσα ενημέρωση, σε πρώτη φάση, θα ανακατασκευασθεί ο υφιστάμενος δρόμος, έργο το οποίο αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί έως τα τέλη του 2018 και υπολογίζεται ότι θα κοστίσει τέσσερα 4 εκατ. ευρώ. Εν συνεχεία, θα κατασκευαστεί ο αυτοκινητόδρομος, για τον οποίο, όπως διευκρινίστηκε, έχουν ήδη διενεργηθεί οι μελέτες εφικτότητας και περιβαλλοντικών επιπτώσεων, καθώς και ορισμένες γεωτεχνικές έρευνες. Το σχέδιο του αυτοκινητοδρόμου για το τμήμα Σκοπίων - Blace αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί έως τον Μάρτιο 2018. Θα ακολουθήσει η προκήρυξη διαγωνισμού για την κατασκευή του. Όσον αφορά στο κόστος του έργου, ο Υπουργός απέφυγε να προβεί σε κάποια εκτίμηση, σημειώνοντας ότι είναι πολύ νωρίς για κάτι τέτοιο.

-Ο σιδηρόδρομος προς τη Σόφια θα ολοκληρωθεί το 2027

Η πΓΔΜ πρόκειται να κατασκευάσει και να εκσυγχρονίσει το σιδηρόδρομο στα σύνορά της με τη Βουλγαρία μέχρι το 2025 και η Βουλγαρία από την πλευρά της ανέλαβε να ολοκληρώσει το σιδηρόδρομο από τα σύνορα της με τη πΓΔΜ μέχρι τη Σόφια έως τα τέλη του 2027. Τα ως άνω προβλέπονται στο Μνημόνιο για την ανάπτυξη του σιδηροδρόμου που αποτελεί μέρος του Διαδρόμου VIII, το οποίο υπέγραψαν οι Κυβερνήσεις των δύο χωρών. "Ο σιδηρόδρομος που πρέπει να ολοκληρωθεί στην πλευρά της πΓΔΜ είναι μήκους 89 χλμ. Παλαιότερα χωρίστηκε σε τρεις διαδρομές και η Κυβέρνηση θα επιμείνει σε αυτά τα σχέδια", δήλωσε ο Υπουργός Μεταφορών και Επικοινωνιών, ο κ. Goran Sugareski. Η διαδρομή από το Kumanovo προς το Beljakovce βρίσκεται σε στάδιο υλοποίησης και το κόστος κατασκευής της ανέρχεται σε 46 εκατ. ευρώ, το οποίο προέρχεται από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης. Όσον αφορά την κατασκευή της δεύτερης διαδρομής από το Beljakovce μέχρι το Kriva Palanka μήκους 34 χλμ., η ανάπτυξη τεχνικής τεκμηρίωσης βρίσκεται σε τελική φάση. Η διαδικασία επιλογής ενός εργολάβου βρίσκεται σε εξέλιξη και η εταιρεία κατασκευής της διαδρομής αναμένεται να επιλεγεί μέχρι τα μέσα του επόμενου έτους. Το σχέδιο είναι να ολοκληρωθεί αυτή η διαδρομή, που κοστίζει 145 εκατ. ευρώ, έως το 2021. Η κατασκευή της τελευταίας διαδρομής από το Kriva Palanka στα σύνορα με τη Βουλγαρία μήκους 24 χλμ. προβλέπεται να αρχίσει το 2020 και να ολοκληρωθεί το 2025. Εκτιμάται ότι δεν κοστίζει περισσότερο από 400 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων 60 εκατ. ευρώ διατέθηκαν μέσω των κονδυλίων του IPA. Το Μνημόνιο επίσης, δεσμεύει τη Βουλγαρία να εκσυγχρονίσει και να ολοκληρώσει τον σιδηρόδρομο στο έδαφός της. Ο Υπουργός κ. Sugareski είπε ότι το Μνημόνιο δεν αφορούσε την κατασκευή του σιδηροδρόμου προς την Αλβανία, το οποίο επίσης είναι μέρος του Διαδρόμου VIII.

-Αύξηση χωρητικότητας του αεροδρομίου της Οχρίδας για πτήσεις χαμηλού κόστους

Η αύξηση των χωρητικότητων του αεροδρομίου της Οχρίδας και η προώθησή του σε αεροδρόμιο για αεροπορικές εταιρείες χαμηλού κόστους που προσφέρουν πτήσεις σε αρκετούς προορισμούς είναι αυτό που προτίθεται να κάνει η Κυβέρνηση για την τόνωση της ανάπτυξης της εναέριας κυκλοφορίας της πΓΔΜ. Το ζήτημα αυτό τέθηκε από τον Υπουργό Μεταφορών κ. Goran Sugareski στη συνάντησή του με εκπροσώπους της αεροπορικής εταιρείας χαμηλού κόστους Wizzair, κατά την οποία συζητήθηκε η συνεργασία της Κυβέρνησης με την αεροπορική εταιρεία και η ανάπτυξη της αεροπορικής βιομηχανίας της πΓΔΜ. "Το αεροδρόμιο του Αποστόλου Παύλου στην Οχρίδα είναι ανεκμετάλλετο δυναμικό και, επομένως, θα προσπαθήσουμε να ζωντανέψουμε την κυκλοφορία σε αυτό και να προσφέρουμε όσο το δυνατόν περισσότερους προορισμούς με αεροπορικές εταιρείες χαμηλού κόστους", ανέφερε ο κ. Sugareski. Τόνισε ότι η Κυβέρνηση και το Υπουργείο Μεταφορών είδαν όλες τις αεροπορικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην αγορά της πΓΔΜ, συμπεριλαμβανομένης της Wizzair ως εταιρών στην ανάπτυξη της εναέριας κυκλοφορίας της πΓΔΜ.

-Οι πολωνικές αεροπορικές γραμμές στην πΓΔΜ για μελλοντική συνεργασία

Ο Υπουργός Μεταφορών και Επικοινωνιών κ. Sugareski πραγματοποίησε συνάντηση εργασίας με εκπροσώπους της αεροπορικής εταιρείας Polish Airlines και συζήτησε τους όρους και τις προϋποθέσεις που προσφέρει η πΓΔΜ σε αεροπορικές εταιρείες που ενδιαφέρονται να δραστηριοποιηθούν και στα δύο αεροδρόμια, καθώς και να εισαγάγουν νέες πτήσεις και προορισμούς. Ο κ. Sugareski τόνισε ότι οι εξελίξεις στον τομέα της αεροπορικής μεταφοράς είναι μία από τις προτεραιότητες της νέας Κυβέρνησης στην πΓΔΜ και ως εκ τούτου οι πολιτικές που εφαρμόζει το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών θα έχουν ως στόχο τη δημιουργία ενός ευρέος δικτύου προορισμών στην Ευρώπη και παγκοσμίως. Ενημέρωσε επίσης τους

εκπροσώπους των πολωνικών αερογραμμών ότι η Κυβέρνηση της πΓΔΜ συνεχίζει να παρέχει υποστήριξη σε όλες τις ενδιαφερόμενες αεροπορικές εταιρείες που επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν στη χώρα. Η δυνατότητα εισαγωγής πτήσεων από το αεροδρόμιο του Αποστόλου Παύλου Αποστόλου στην Οχρίδα, η οποία θα συμβάλει στην αύξηση της χωρητικότητας των αεροδρομίων, συζητήθηκε στη συνάντηση.

1.5 Τομέας Τροφίμων και Γεωργίας

-Απεμπλοκή του Southern Vardar Valley Project

Το Υπουργείο Γεωργίας κατέβαλε το ποσό των καθυστερούμενων, ύψους 207.000 ευρώ, για παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στη δεύτερη φάση του Προγράμματος "Southern Vardar Valley Project", ώστε να προχωρήσει η υλοποίηση του έργου. Το έργο περιλαμβάνει την ανακατασκευή, την αποκατάσταση και την κατασκευή αρδευτικών συστημάτων σε περίπου 2.000 εκτάρια στις περιοχές Udono, Josifono και Pirava. Τα κατασκευαστικά έργα αναμένεται να ξεκινήσουν από τις αρχές του 2018. Περίπου 16 εκατ. ευρώ έχουν παρασχεθεί μέσω δανείων από τη Γερμανική Τράπεζα και από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Γεωργίας, Δασοκομίας και Υδατικής Οικονομίας για την ολοκλήρωση της δεύτερης φάσης αυτού του έργου. Το έργο "Southern Vardar Valley Project", έχει καίρια σημασία για τον τομέα της γεωργίας στη Νότια πΓΔΜ και αναμένεται να λύσει το μακροπρόθεσμο πρόβλημα άρδευσης στην περιοχή αυτή. Εκτός από το ως άνω, άλλα που προβλέπονται είναι το φράγμα Kopsko, το οποίο βρίσκεται υπό κατασκευή και αναμένεται να καλύψει τις ανάγκες άρδευσης περίπου 6.500 εκταρίων από τη Γευγελή έως τη Δοϊράνη, καθώς επίσης και η κατασκευή μικρών αρδευτικών συστημάτων, σε συνεργασία με το IPA, αξίας 5 εκατ. ευρώ.

- Χωροταξική αναγνώριση αγροτεμαχίων με αεροφωτογραφίες

Το Υπουργείο Γεωργίας, Δασών και Υδάτινης Οικονομίας στην περίοδο από τον Ιούνιο έως τα μέσα Αυγούστου τ.ε. πραγματοποίησε αεροφωτογραφίες σε ολόκληρη την επικράτεια της πΓΔΜ για δεύτερη φορά μετά το 2009. Σύμφωνα με τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς και συστάσεις, οι αεροφωτογραφίες αποτελούν μέρος του Συστήματος Αναγνώρισης Αγροτεμαχίων (LPIS). Η χωροταξική αναγνώριση των αγροτεμαχίων καθορίζει τα σύνορα και το μέγεθος της αρόσιμης γης για την οποία οι γεωργοί υποβάλλουν αίτηση για τη χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης στη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη. Η χαρτογράφηση επιτρέπει στον Οργανισμό Οικονομικής Υποστήριξης της Γεωργίας και της Αγροτικής Ανάπτυξης να ελέγχει με ακρίβεια τις περιοχές που έχουν καταχωρηθεί από τους αγρότες για τη λήψη επιδοτήσεων και να έχουν γνώση της τρέχουσας κατάστασης στον τομέα. Οι δραστηριότητες για την προετοιμασία των αεροφωτογραφιών, η ορθοφωτογράφηση, το ψηφιακό μοντέλο της περιοχής και η ψηφιακή γεωργία χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του σχεδίου IPA.

-Η πΓΔΜ στον κατάλογο των εγκεκριμένων χωρών για εξαγωγή αλιευτικών προϊόντων στην ΕΕ

Από τις 27 Σεπτεμβρίου τ.ε., η πΓΔΜ έχει συμπεριληφθεί στον κατάλογο των εγκεκριμένων χωρών για την εξαγωγή αλιευτικών προϊόντων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το οποίο θα ανοίξει νέες προοπτικές για τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον τομέα αυτό, όπως ανακοίνωσε ο Διευθυντής της Υπηρεσίας Τροφίμων και Κτηνιατρικών Θεμάτων, κ. Zoran Atanasov. Η έγκριση αυτή ακολουθείται από τον έλεγχο των οργανισμών ελέγχου της ΕΕ και της πΓΔΜ. Αυτό προσφέρει νέες προοπτικές για τον αλιευτικό τομέα της χώρας, μετά την έγκριση των εταιρειών της πΓΔΜ που δραστηριοποιούνται στον κλάδο παραγωγής κρέατος και σφαγείων να εξαγάγουν βόειο κρέας για χώρες της ΕΕ και να διέλθουν τα προϊόντα αυτά σε τρίτες χώρες, δήλωσε ο κ. Atanasov. Μέχρι στιγμής, μόνο μια εταιρεία από τη πΓΔΜ εξάγει αλιευτικά προϊόντα, η εταιρεία METRO, η οποία συσκευάζει ψάρια που προέρχονται από την Αργεντινή και την Ελλάδα. Η Υπηρεσία Τροφίμων και Κτηνιατρικών Θεμάτων εργάζεται για τη λήψη άδειας εξαγωγής νωπών ψαριών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία αναμένεται να εγκριθεί το επόμενο έτος, τόνισε ο κ. Διευθυντής. Υπάρχουν 130 εγγεγραμμένα ιχθυοτροφεία, 36 για κυπρίνους, 59 για πέστροφα, 6 για ψάρια ενυδρείων και 22 για παθητική ιχθυοκαλλιέργεια στο μητρώο της Υπηρεσίας.

-Χρηματοδοτική ενίσχυση για νέους γεωργούς

Κάθε νεαρός αγρότης που επιθυμεί να ξεκινήσει μια επιχείρηση και έχει εγγραφεί στο ενιαίο μητρώο γεωργικών επιχειρήσεων για χρονικό διάστημα μικρότερο των 18 μηνών, μπορεί να υποβάλει αίτηση για οικονομική ενίσχυση ύψους 10.000 ευρώ. Μετά την έγκριση, τα χρήματα καταβάλλονται ετησίως σε τρεις δόσεις. Όλοι οι αγρότες ηλικίας κάτω των 40 ετών έχουν δικαίωμα υποβολής αίτησης. Οι επιχορηγήσεις θα

εξαρτώνται από το πιστωτικό αποτέλεσμα, δηλαδή θα βασίζονται στην τοποθεσία και το πεδίο της επιχείρησης. Η υψηλότερη βαθμολογία ισχύει για τις απαιτήσεις για προμήθεια και διαχείριση προμηθειών και εξοπλισμού, για τον εξοπλισμό των παραγωγικών δυνατοτήτων και για τη συμμετοχή στην Ένωση γεωργών. Μέχρι στιγμής, το μέτρο αυτό χρηματοδότησε αγροτικές επιχειρήσεις των 170 νέων αγροτών.

"Inovator 2013": Το εγχώριο ρακί να γίνει εθνικό προϊόν

Το ρακί θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως ένα ειδικό προϊόν εθνικής σημασίας που θα απαλλάσσεται από την καταβολή των ειδικών φόρων κατανάλωσης, ενώ οι παραγωγοί θα πρέπει να ενώσουν τις δυνάμεις τους και να παρουσιάσουν κοινή πρόταση στις αγορές, προκειμένου να αποκτήσουν υψηλότερες τιμές, σύμφωνα με το Κονσόρτσιουμ "Inovator 2013". Η συσκευασία είναι πολύ σημαντική λεπτομέρεια, ώστε να μπορέσει το προϊόν να τοποθετηθεί σε duty free shops και discount markets. Οι τιμές αυξάνονταν κατά τρεις με πέντε φορές ανάλογα με τον τύπο συσκευασίας - σε πλήρινα σκεύη το ποτό κοστίζει από 10 έως 15 ευρώ και σε γυάλινη φιάλη από 7 έως 10 ευρώ. Το τοπικό ρακί έχει τη δυνατότητα να τοποθετηθεί στις ρωσικές και σκανδιναβικές αγορές σύμφωνα με το "Inovator 2013", το οποίο είναι ένα περιφερειακό πρόγραμμα που περιλαμβάνει, επίσης, το ρακί από δαμάσκηνο της Σερβίας. Αντίστοιχο πρόγραμμα υπάρχει και ως ευρωπαϊκό σχέδιο στο πλαίσιο του προγράμματος Horizon.

1.6 Τομέας Τουρισμού

-Ταξιδιωτικές αφίξεις της πΓΔΜ 2003-2017

Οι αφίξεις τουριστών στην πΓΔΜ μειώθηκαν σε 1.041 εκατοντάδες άτομα το Σεπτέμβριο τ.ε. από 1.888 εκατοντάδες άτομα τον Αύγουστο 2017. Οι αφίξεις τουριστών στη πΓΔΜ ανήλθαν κατά μέσον όρο σε 537,41 εκατοντάδες άτομα από το 2003 έως το 2017, φτάνοντας στο υψηλότερο επίπεδο των 1.888 εκατοντάδων ατόμων τον Αύγουστο 2017, και στο χαμηλότερο των 210 εκατοντάδων ατόμων τον Φεβρουάριο 2006.

1.7 Τομέας Εμπορίου

-Δείκτες κύκλου εργασιών στον τομέα του εμπορίου, Σεπτέμβριος 2017

Σύμφωνα με τα προκαταρκτικά στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας, οι λιανικές πωλήσεις στη πΓΔΜ μειώθηκαν κατά 3,2% σε ετήσια βάση το Σεπτέμβριο 2017, μετά από αύξηση 1,2% τον Αύγουστο τ.ε.. Ειδικότερα, τον Σεπτέμβριο τ.ε., σε σύγκριση με τον Σεπτέμβριο 2016, ο κύκλος εργασιών στο λιανικό εμπόριο αυξήθηκε στην κατηγορία "Λιανικό εμπόριο καυσίμων κίνησης" (κατά 10,0% σε ονομαστικούς όρους και 7,9% σε πραγματικούς όρους). Ο κύκλος εργασιών στο λιανικό εμπόριο μειώθηκε στις ακόλουθες κατηγορίες: "Λιανικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού" (κατά ονομαστικές τιμές 6,4% και 7,7% σε πραγματικούς όρους), "Λιανικό εμπόριο μη εδωδιμων προϊόντων (πλην καυσίμων)" 4,4% σε ονομαστικούς όρους και 3,0% σε πραγματικούς όρους και "Λιανικό εμπόριο εκτός από τα καύσιμα αυτοκινήτων" (κατά 5,3% σε ονομαστικούς όρους και 5,9% σε πραγματικούς όρους). Οι λιανικές πωλήσεις στη πΓΔΜ κυμανθήκαν κατά μέσο όρο 0,14% από το 2011 έως το 2017, φτάνοντας στο υψηλότερο επίπεδο του 15,70% το Μάρτιο 2016 και στο χαμηλότερο - 16,70% τον Ιανουάριο 2014.

-TANASOSKI: Απλούστευση και ταχύτητα των τελωνειακών διαδικασιών

Λιγότερα έγγραφα και ταχύτερη ολοκλήρωση των τελωνειακών διαδικασιών ανήγγελλε ο Διευθυντής της τελωνειακής διοίκησης, κ. Tanasoski, στη συνέντευξή του στο MIA, ο οποίος αξιολόγησε ως μια από τις στρατηγικές προτεραιότητες του Υπουργείου Οικονομικών τη βελτίωση και την απλούστευση της τελωνειακής νομοθεσίας, προκειμένου να διευκολυνθούν οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα και οι εξαγωγές. «Ο νέος τελωνειακός νόμος θα ευθυγραμμιστεί με τον νέο τελωνειακό νόμο της Ευρωπαϊκής Ένωσης που τέθηκε σε ισχύ το 2016», εξηγεί ο κ. Tanasoski. Οι νέοι τελωνειακοί κανονισμοί, πέραν του ότι είναι απλούστεροι, θα περιλαμβάνουν και άλλους τρεις πυλώνες που είναι απαραίτητοι για την οικονομία της πΓΔΜ, προκειμένου να συμβαδίζει με τις παγκόσμιες τάσεις: διαφάνεια, εναρμόνιση και τυποποίηση. Διευκρίνισε, επίσης, ότι το 2018 θα εισαχθεί νέο λογισμικό για τη διεκπεραίωση των τελωνειακών διασαφήσεων, το οποίο αναμένεται να βελτιώσει σημαντικά και να διευκολύνει τις τελωνειακές επιχειρήσεις, οι οποίες θα ενσωματώνουν επίσης το σύστημα ηλεκτρονικής έκδοσης αδειών εισαγωγής και εξαγωγής.

1.8 Τομέας Περιβάλλοντος & Υγείας

-Αντιμετώπιση του ζητήματος της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στα Σκόπια

Στις 9 Νοεμβρίου τ.ε πραγματοποιήθηκε συνάντηση συντονισμού για την αντιμετώπιση του ζητήματος της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στα Σκόπια, πρόβλημα το οποίο οξύνεται κάθε χρόνο με την έναρξη της χειμερινής περιόδου, εξ' αιτίας των συστημάτων θέρμανσης. Ο Υπουργός Περιβάλλοντος κ. Duraki, ο Αναπληρωτής του κ. Makraduli, ο Δήμαρχος κ. Šilegon και οι Δήμαρχοι όλων των Δήμων της πρωτεύουσας συμφώνησαν ότι οι κεντρικές και τοπικές αρχές, οι ΜΚΟ, ο ιδιωτικός τομέας και τα νοικοκυριά πρέπει να ενώσουν τις δυνάμεις τους και να αντιμετωπίσουν το ζήτημα μέσω μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης. Ο κ. Duraki δήλωσε ότι για πρώτη φορά η χώρα θα διαθέσει χρήματα και θα καθορίσει μέτρα για τη μείωση της ρύπανσης, συμπεριλαμβανομένων επιδοτήσεων για εταιρείες που θα εγκαταστήσουν φίλτρα, τόνωσης της χρήσης ηλεκτρικών αυτοκινήτων και αυξημένων δραστηριοτήτων παρακολούθησης από τα αρμόδια ιδρύματα. Ο επίσημος αντιπρόσωπος του UNDP, κ. Vinton, ο οποίος συμμετείχε επίσης στη συνεδρίαση, δήλωσε ότι η οικιακή θέρμανση είναι υπεύθυνη για το ένα τρίτο της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, ενώ το 20% είναι συνέπεια των μεταφορών, της βιομηχανίας και των κατασκευών.

-Το Κοινοβούλιο επικύρωσε τη Συμφωνία του Παρισιού

Σύμφωνα με τα τοπικά μέσα ενημέρωσης, επικυρώθηκε από την πΓΔΜ, με την ψήφιση νόμου από το εδώ Κοινοβούλιο, η Συμφωνία των Παρισίων. Ο Υπουργός Εξωτερικών κ. Dimitrov, ανέφερε ότι αποτελεί την πρώτη διεθνή, δεσμευτική Συμφωνία αφιερωμένη στις παγκόσμιες προσπάθειες για τη μείωση της κλιματικής αλλαγής.

-Οικονομικό Επιμελητήριο: Η πΓΔΜ δεν πρέπει να γίνει έδαφος για ηλεκτρονικά απόβλητα

Αρνητική είναι η ομάδα παροχών ψηφιακών λύσεων στο Οικονομικό Επιμελητήριο της πΓΔΜ, ως προς την συλλογή ηλεκτρονικών αποβλήτων στην πΓΔΜ, όπως χρησιμοποιημένοι σαρωτές, εκτυπωτές, φωτοαντιγραφικά μηχανήματα, αρχειοθήκες και συστήματα παρακολούθησης εγγράφων από τις χώρες της Δυτικής Ευρώπης. Η εν λόγω ομάδα υποστηρίζει ότι, η πΓΔΜ θα πρέπει να εισάγει νέο και σύγχρονο εξοπλισμό, το οποίο σημαίνει, επίσης, καλύτερη φροντίδα για το περιβάλλον και εξοικονόμηση ενέργειας. Η ομάδα ζήτησε νομοθετικές τροποποιήσεις, προκειμένου να διασφαλιστεί η περιοριστική χρήση του χρησιμοποιημένου εξοπλισμού. "Στην πΓΔΜ υπάρχει αυξανόμενη χρήση των χρησιμοποιημένων συσκευών πολλαπλών χρήσεων και άλλων συσκευών πληροφορικής, ιδίως από κρατικές υπηρεσίες, οι οποίες μετατρέπουν τη χώρα σε έδαφος για ηλεκτρονικά απόβλητα, από τα οποία η Ευρώπη επιθυμεί να τα απαλλαγεί. Περίπου το 70% του εισαγόμενου χρησιμοποιούμενου ηλεκτρονικού εξοπλισμού προορίζεται για τις κρατικές υπηρεσίες", δήλωσε ο πρόεδρος της ομάδας, κ. Aleksandar Rajkovski. Ο αντιπρόεδρος κ. Mirko Marik προσέγγισε το θέμα περιβαλλοντικά. "Πρέπει να αυξήσουμε την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος ανταποκρίθηκε θετικά στις προσκλήσεις μας για νομικές τροποποιήσεις και παρακαλούμε όλες τις εταιρείες από τον τομέα αυτό να ενταχθούν στη δημιουργία καλύτερων συνθηκών για τη χρήση σύγχρονων, νέων και προηγμένων λύσεων πληροφορικής", δήλωσε ο κ. Marik.

-Η διαχείριση των αποβλήτων εξακολουθεί να υστερεί στην πΓΔΜ, ισχυρίζονται οι εμπειρογνώμονες

Σε περιόδους κατά τις οποίες η διαχείριση των αποβλήτων και ο έλεγχος της ρύπανσης είναι κορυφαίο ζήτημα στον κόσμο, οι εμπειρογνώμονες αντιδρούν στο ότι ο διαχωρισμός αποβλήτων στη πΓΔΜ είναι σε πολύ αρχικό στάδιο. Πέρυσι, επιλέχθηκαν και ανακυκλώθηκαν περίπου 25.000 τόνοι απορριμμάτων συσκευασίας, αντί να ρίχνονται στους χώρους υγειονομικής ταφής, δήλωσαν από τον Σύνδεσμο Δευτερογενών Πρώτων Υλών και Ανακυκλωτών. Ζητούν καλύτερη συνεργασία μεταξύ των συλλογικών χρηστών και των δημόσιων επιχειρήσεων για την υγιεινή της κοινότητας, καθώς και για την βελτίωση των υποδομών. Σύμφωνα με τους εθνικούς στόχους, το 2020 η πΓΔΜ θα πρέπει να ανακυκλώνει το 60% των απορριμμάτων συσκευασίας, δηλαδή πάνω από 65.000 τόνους χαρτιού, πλαστικού, γυαλιού, κονσερβών και ξύλου ετησίως. Στα επόμενα 3 χρόνια θα τοποθετηθούν 6.000-7.000 πρόσθετα δοχεία για ανακύκλωση. Η ευαισθητοποίηση του κοινού για την διαχείριση αποβλήτων πρέπει να ενταθεί, δήλωσαν και από την Ε. Ένωση. Σε χώρες με αποτελεσματικά συστήματα διαχείρισης απορριμμάτων συσκευασίας δαπανώνται περίπου 10 ευρώ ανά κάτοικο ετησίως. Ο μέσος όρος στην περιοχή είναι 2 ευρώ και μόνο μισό ευρώ στην πΓΔΜ. Προς το παρόν, 1.300 εταιρείες είναι

μέλη ορισμένων από τα υφιστάμενα συλλογικά συστήματα, αλλά μόνο το 1/3 των εταιρειών έχει νομική υποχρέωση να διαθέσει τα απορρίμματα συσκευασίας.

-Αντιμετώπιση των παράνομων χώρων υγειονομικής ταφής με τα κονδύλια της ΕΕ

Το Μνημόνιο συνεργασίας για την υλοποίηση σχεδίων για τη δημιουργία περιφερειακού, ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης αποβλήτων στην Βορειοανατολικής Περιοχής της πΓΔΜ υπογράφηκε από τον Υπουργό Περιβάλλοντος κ. Sadula Duraku και τον Πρόεδρο της Βορειοανατολικής Περιοχής της πΓΔΜ, κ. Zoran Damjanovski. Τα έργα που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα IPA περιλαμβάνουν εξοπλισμό, μεταφοράς αποβλήτων στη βορειοανατολική περιοχή, κλείσιμο μη κατάλληλων χώρων υγειονομικής ταφής στην περιοχή, κατασκευή κεντρικών χώρων υγειονομικής ταφής στην ανατολική και βορειοανατολική περιοχή. Τα έργα αυτά θα πρέπει να συμβάλλουν στη βελτίωση των προτύπων διαχείρισης των αποβλήτων και στην επίλυση των προβλημάτων των αποβλήτων στους δήμους και τους «ατυπούς» χώρους υγειονομικής ταφής. Αυτό το μεγάλο έργο είναι ζωτικής σημασίας για την περιοχή, όσον αφορά στη διαχείριση των στερεών αποβλήτων και την προστασία του περιβάλλοντος, που έχουν μεγάλη σημασία για τη χώρα. Το έργο χρηματοδοτείται από την Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για τη στήριξη της ανάπτυξης του έργου IPARD II στην πΓΔΜ, η οποία ανέρχεται πάνω από 30 εκατ. ευρώ, δήλωσε ο κ. Damjanovski.

1.9 Άλλες ειδήσεις επιχειρηματικού ενδιαφέροντος

-Βράβευση τριών ελληνικών επιχειρήσεων για δράσεις CSR

Τρεις επιχειρήσεις ελληνικών συμφερόντων βραβεύθηκαν, στο πλαίσιο καθιερωμένου ετήσιου διαγωνισμού του Υπουργείου Οικονομίας πΓΔΜ για εταιρική κοινωνική ευθύνη, στις 15 Νοεμβρίου τ.ε., για το έργο τους, για δράσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης (CSR). Συγκεκριμένα, η 'ΟΚΤΑ' (του ομίλου ΕΛΠΕ) βραβεύθηκε για τη συνεισφορά της στον τομέα της κυκλοφοριακής αγωγής και της οδικής ασφάλειας, η 'Cementarnica Usje' (του ομίλου TITAN) για την εκπαίδευση και την ανάπτυξη των δεξιοτήτων των εργαζομένων της και η 'Storanska Banka Skopje' (του ομίλου ΕΤΕ) για τη διοργάνωση ημερήσιας εκδήλωσης με θέμα την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης των παιδιών με ειδικές ανάγκες. Την εκδήλωση χαιρέτισαν ο Πρωθυπουργός, κ. Z. Zaev, ο Υπουργός Οικονομίας, κ. K. Bekteshi, η Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής, κα M. Carovska και ο Πρόεδρος της εγχώριας Ένωσης Επιχειρήσεων, κ. M. Boskon. Σημειώνεται ότι πρόκειται για τον μεγαλύτερο αριθμό εταιρειών ελληνικών συμφερόντων που έχει βραβευθεί, την τελευταία τουλάχιστον πενταετία, στο πλαίσιο του συγκεκριμένου διαγωνισμού. Συνολικά, βραβεύθηκαν είκοσι τρεις (23) εταιρείες.

-Ισχυρή η ελληνική παρουσία στον κατάλογο των 200 μεγαλύτερων και πιο κερδοφόρων επιχειρήσεων στην πΓΔΜ

Οχτώ (8) επιχειρήσεις ελληνικών ή μεικτών συμφερόντων περιλαμβάνονται στον κατάλογο των διακοσίων (200) μεγαλύτερων επιχειρήσεων στην πΓΔΜ, το 2016, που εξέδωσε προσφάτως το οικονομικό περιοδικό 'Capital' του εγχωρίου ομίλου 'Capital Media Group'. Στην 3^η θέση, ως προς τον κύκλο εργασιών, κατατάσσεται (όπως και πέρυσι) η 'ΟΚΤΑ' (του ομίλου ΕΛΠΕ), ο μακράν μεγαλύτερος προμηθευτής καυσίμων στη χώρα, με κύκλο εργασιών 311 εκατ. ευρώ (5,6% χαμηλότερο από πέρυσι). Έπονται στην 22^η θέση η 'USJE-TITAN' (του ομίλου TITAN) με κύκλο εργασιών 72,4 εκατ. ευρώ (0,2% χαμηλότερο από πέρυσι) και στην 24^η η 'Veropoulos', με κύκλο εργασιών 70,7 εκατ. ευρώ (0,5% υψηλότερο από πέρυσι). Στις διακόσιες μεγαλύτερες επιχειρήσεις της πΓΔΜ περιλαμβάνονται επίσης οι 'Pivara Skopje' (Coca Cola HBC – Heineken, 35^η), 'Dojran Steel' (του ομίλου ΣΙΔΕΝΟΡ, 46^η), 'AKTOR' (57^η), 'Zito Luks' (Elbisco, 135^η) και 'Mermeren Kombinat' (Παυλίδης Μάρμαρα - Γρανίτες, 144^η). Συνολικά, ο κύκλος εργασιών των προαναφερθεισών ελληνικών εταιρειών αντιστοιχεί στο 7% του κύκλου εργασιών των διακοσίων μεγαλύτερων εταιρειών της πΓΔΜ. Όσον αφορά στην κερδοφορία, στην υψηλότερη θέση μεταξύ των επιχειρήσεων ελληνικών συμφερόντων κατατάσσεται η 'USJE-TITAN' (6^η θέση στη γενική κατάταξη με κέρδη 19,5 εκατ. ευρώ), ενώ ακολουθούν οι 'Pivara Skopje' (10^η θέση με κέρδη 12,4 εκατ. ευρώ) και 'Veropoulos' (14^η θέση με κέρδη 8,9 εκατ. ευρώ). Στις διακόσιες πιο κερδοφόρες επιχειρήσεις της πΓΔΜ περιλαμβάνονται επίσης οι 'AKTOR', 'ΟΚΤΑ', 'Mermeren Kombinat', 'Arini Fesn' (ένδυση), 'Sarantis' (διανομή καλλυντικών) και 'Rontis' (ιατρικά βοηθήματα). Αξιοσημείωτη αύξηση κερδών σημείωσαν η 'ΟΚΤΑ' (αύξηση 408%) και η 'AKTOR' (αύξηση 286,4%).

-Επιχειρηματική εμπιστοσύνη στην πΓΔΜ 2001-2017

Σύμφωνα με την ιστοσελίδα οικονομικών αναλύσεων tradingeconomics.com, η ο δείκτης εμπιστοσύνη παραγωγής στη πΓΔΜ αυξήθηκε σε 26,3 τον Οκτώβριο 2017 από 25,9 το Σεπτέμβριο τ.ε.. Ήταν το υψηλότερο επίπεδο επιχειρηματικής εμπιστοσύνης από τον Οκτώβριο 2016, λόγω της βελτίωσης του σημερινού επιπέδου παραγωγής (8,9 από 8,1) και της εξασφάλισης παραγωγής με εγχώριες παραγγελίες (18,9 από 18,0), ενώ το επίπεδο των αποθεμάτων μειώθηκε λιγότερο (-0,2 από - 0,3). Επιπλέον, οι προοπτικές για την παραγωγή τους επόμενους τρεις μήνες αυξήθηκαν σε 35,7 από 34,8 και το ίδιο και οι προσδοκίες για την απασχόληση (18,5 από 18,1). Αντίθετα, η εξασφάλιση της παραγωγής για τις αλλοδαπές παραγγελίες μειώθηκε σε 20,7 από 22,4. Η εμπιστοσύνη των επιχειρήσεων στη πΓΔΜ ήταν κατά μέσο όρο 4,83 από το 2001 έως το 2017, φθάνοντας στο υψηλότερο όλων των εποχών 27,11 τον Αύγουστο 2011 και στο χαμηλότερο επίπεδο -35,80 τον Αύγουστο 2001.

2. Οικονομικές ειδήσεις

-Εξωτερικό εμπόριο, Ιανουάριος - Σεπτέμβριος 2017

Σύμφωνα με τα προκαταρκτικά στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας, η συνολική αξία των εξαγομένων αγαθών από τη πΓΔΜ κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2017 ανήλθε σε 226.058.368 χιλιάδες δηνάρια (περίπου 3,67 δισ. ευρώ), καταγράφοντας αύξηση 15,1% σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο. Η αξία των εισαγόμενων αγαθών κατά την ίδια περίοδο ήταν 304.992.548 χιλιάδες δηνάρια (περίπου 4,96 δισ. ευρώ), ή 11,1% περισσότερο από την αντίστοιχη περίοδο πέρυσι. Το εμπορικό έλλειμμα την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2017 ήταν 78 934 180 χιλιάδες δηνάρια (1,28 δισ ευρώ). Η κάλυψη των εισαγωγών από τις εξαγωγές κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2017 ήταν 74,1%. Το εξωτερικό εμπόριο ανά προϊόν δείχνει ότι στις εξαγωγές τα σημαντικότερα προϊόντα ήταν οι καταλύτες με πολυτίμητα μέταλλα ή ενώσεις πολυτιμών μετάλλων ως δραστική ουσία, σύνολα καλωδίων ανάφλεξης και άλλα σύνολα καλωδίων των τύπων που χρησιμοποιούνται σε οχήματα, αεροσκάφη ή πλοία, για τη μεταφορά 10 ή περισσότερων ατόμων, συμπεριλαμβανομένου του οδηγού, με κινητήρα εσωτερικής καύσης με ανάφλεξη με συμπίεση (ντίζελ ή ημι-ντίζελ) και ενδύματα. Στις εισαγωγές, τα σημαντικότερα προϊόντα είναι πλατίνα και τα κράματα λευκοχρυσού, σε ακατέργαστη μορφή ή σε μορφή σκόνης, πετρελαικά έλαια και έλαια από ασφαλικά ορυκτά (άλλα από τα ακατέργαστα), άλλα μέταλλα της ομάδας πλατίνα και κράματα αυτών, ακατέργαστα ή σε μορφή σκόνης και πλατέα προϊόντα έλασης από σίδηρο ή από όχι σε κράμα χάλυβες, μη επενδυμένα, επενδυμένα ή επικαλυμμένα, που έχουν απλώς ελαθεί σε θερμή κατάσταση, πλάτους 600 mm ή περισσότερο, σε ρόλους. Την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2017, σύμφωνα με το συνολικό όγκο εξωτερικού εμπορίου, οι σημαντικότεροι εμπορικοί εταίροι της πΓΔΜ ήταν η Γερμανία, η Μεγάλη Βρετανία, η Ελλάδα, η Σερβία και η Βουλγαρία.

-Ποσοστό πληθωρισμού στη ΠΓΔΜ (2006-2017)

Οι τιμές καταναλωτή στην πΓΔΜ αυξήθηκαν κατά 1,9% σε ετήσια βάση τον Οκτώβριο του 2017, επιταχύνοντας την άνοδο κατά 1,7% τον προηγούμενο μήνα. Οι τιμές ανακτήθηκαν για τα είδη ένδυσης και υποδημάτων (0,4% από -0,1% το Σεπτέμβριο) και αυξήθηκαν με ταχύτερο ρυθμό στις μεταφορές (7,5% από 6,3%), τα τρόφιμα και τα μη αλκοολούχα ποτά (1,0% από 0,8%) και τα εστιατόρια και τα ξενοδοχεία (4,2% από 4,1%). Αντίθετα, οι τιμές ήταν αμετάβλητες για τις επιχειρήσεις κοινής ωφελείας, μειώνοντας το κέρδος 0,1% τον προηγούμενο μήνα και επιβραδύνθηκαν για τα αλκοολούχα ποτά και τον καπνό (6,6% από 6,7%). Σε μηνιαία βάση, οι τιμές καταναλωτή αυξήθηκαν κατά 0,3%. Ο ρυθμός πληθωρισμού στη πΓΔΜ ήταν κατά μέσο όρο 1,76% από το 2006 έως το 2017, φθάνοντας στο υψηλότερο επίπεδο 9,90% τον Ιούνιο του 2008 και στο χαμηλό -2,10% το Δεκέμβριο του 2009.

-Δείκτης της χρηματιστηριακής αγοράς της πΓΔΜ (MBI 10)

Ο Δείκτης της χρηματιστηριακής αγοράς της πΓΔΜ (MBI 10) έκλεισε την Πέμπτη 16 Νοεμβρίου στις 2591 μονάδες. Ιστορικά ο δείκτης χρηματιστηριακής αγοράς της πΓΔΜ (MBI 10) έφθασε στο υψηλό όλων των εποχών, ήτοι 2771,38 μονάδες, τον Ιανουάριο του 2011 και στο χαμηλότερο ρεκόρ των 1556,96 μονάδων, το Νοέμβριο του 2013.

3. Ευρωπαϊκή προοπτική

-Ο δηλώσεις του ΠΘ κ. Zaen για την έναρξη των συνομιλιών με την ΕΕ, μετά τον επόμενο Ιούλιο

Η πΓΔΜ αναμένει σαφή οδικό χάρτη για τη διαδικασία ένταξης της στην ΕΕ και το πρώτο βήμα προς αυτή την κατεύθυνση θα πρέπει να είναι η έναρξη των ενταξιακών συνομιλιών της χώρας τον Ιούνιο 2018, δήλωσε ο Πρωθυπουργός κ. Zoran Zaen στο 14^ο Οικονομικό Φόρουμ «Μελλοντικός Διάλογος 2017», που πραγματοποιήθηκε στη Βιέννη. Όπως ανέφερε ο Σκοπιανός ΠΘ, η στρατηγική διεύρυνσης της Ε.Ε., η οποία θα παρουσιαστεί από τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (κ. Jean-Claude Juncker) στη σύνοδο κορυφής της ΕΕ τον Φεβρουάριο 2018 και τη σύνοδο κορυφής των Δυτικών Βαλκανίων στη Σόφια τον Μάιο 2018, είναι ζωτικής σημασίας για την εξασφάλιση του ευρωπαϊκού μέλλοντος της πΓΔΜ. Πρόσθεσε ότι το πρώτο κρίσιμο βήμα είναι να καθοριστεί η ημερομηνία έναρξης των ενταξιακών συνομιλιών μέχρι τον Ιούνιο του 2018, βάσει των αποτελεσμάτων που θα παρουσιάσουμε για την εφαρμογή του σχεδίου μεταρρυθμίσεων 3-6-9. Τόνισε δε ότι, η Κυβέρνηση της πΓΔΜ έχει επιδείξει ισχυρή δέσμευση να ανταποκριθεί στα κριτήρια ένταξης στην ΕΕ, να εφαρμόσει τις απαραίτητες μεταρρυθμίσεις και να διευθετήσει τα ανοικτά ζητήματα. Ως παραδείγματα των πρώτων αποτελεσμάτων των μεταρρυθμίσεων στη χώρα ανέφερε τη διεξαγωγή δίκαιων, ελεύθερων, δημοκρατικών τοπικών εκλογών, την δρομολόγηση των μεταρρυθμίσεων των μέσων μαζικής ενημέρωσης, τις ανακοινώσεις των βασικών μεταρρυθμίσεων στο δικαστικό τομέα, οι οποίες θα εφαρμοστούν σύμφωνα με την ομάδα νομικών εμπειρογνομόνων, υπό την ηγεσία του κ. Reinhard Priebe, καθώς και την πρόοδο του Υπουργείου της Οικονομίας που εργάζεται για την εισαγωγή διαφανούς, μακροπρόθεσμου προϋπολογισμού, ενώ τόνισε ότι και πολλές άλλες μεταρρυθμίσεις βρίσκονται, επίσης, σε εξέλιξη. Ο κ. Zaen δεν παρέλειψε να αναφερθεί στις δραστηριότητες της Κυβέρνησης για την οικοδόμηση σχέσεων καλής γειτονίας και την ενίσχυση της περιφερειακής συνεργασίας, ως στρατηγικού στόχου της διαδικασίας ένταξης της πΓΔΜ στην ΕΕ. Υπογράμμισε τη σημασία της διαδικασίας του Βερολίνου για τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, λέγοντας ότι είναι απαραίτητη η πρόδοός τους για την επίτευξη πολλών στόχων προτεραιότητας, όπως η δικτύωση των υποδομών και η εξάλειψη των εμποδίων στο εμπόριο και τις επιχειρήσεις.

4. Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις

-50 αυστριακές εταιρείες δραστηριοποιούνται στην πΓΔΜ

Ο Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης κ. Koco Angjusev συναντήθηκε με τον Αυστριακό Πρέσβη κ. Renate Kobler για να συζητήσει την οικονομική συνεργασία μεταξύ Αυστρίας και πΓΔΜ και με την ευκαιρία χαιρέτησε τη σταθερή ανάπτυξη του διμερούς εμπορίου, από το 2006 μέχρι σήμερα. Οι αυστριακές επενδύσεις στη πΓΔΜ ανέρχονται συνολικά σε 510 εκατ. ευρώ, καθιστώντας την Αυστρία τον δεύτερο μεγαλύτερο ξένο επενδυτή στην πΓΔΜ, μετά την Μεγάλη Βρετανία. Προς το παρόν, περίπου 50 αυστριακές εταιρείες δραστηριοποιούνται στην πΓΔΜ. Ο κ. Angjusev ανέφερε πως η Κυβέρνηση θα είναι ελκυστική και ανοιχτός εταίρος σε ξένους επενδυτές από την Αυστρία και πως οι ξένες εταιρείες που έχουν ήδη επενδύσει στη χώρα θα πρέπει να αισθάνονται ελεύθερες να συνεχίσουν τις δραστηριότητές τους. Διαβεβαίωσε ότι, η πρόθεση της Κυβέρνησης είναι να συνεχίσει να προσελκύει νέους επενδυτές και να τους υποστηρίζει, όπως και τις εγχώριες επιχειρήσεις, ενώ θα προσπαθήσει να αυξήσει τη συνεργασία μεταξύ τοπικών και ξένων εταιρειών σε υψηλότερο επίπεδο, καθώς αυτό θα ωφελήσει τόσο τις εταιρείες, όσο και την οικονομία της χώρας.

-Τουρισμός και ενέργεια, δυνητικοί τομείς συνεργασίας μεταξύ της πΓΔΜ και της Ολλανδίας

Οι επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ο τουρισμός και η γεωργία αποτέλεσαν αντικείμενο συζητήσεων μεταξύ του Υπουργού Οικονομίας κ. Kresnik Bekteshi και του Πρέσβη της Ολλανδίας στην πΓΔΜ, κ. Wouter Plomp. Ο κ. Bekteshi είπε ότι η πΓΔΜ έχει ιστορία επιτυχούς συνεργασίας με την Ολλανδία, λαμβάνοντας υπόψη τον αυξανόμενο αριθμό Ολλανδών τουριστών. Σύμφωνα με τον Υπουργό, η γεωργία και οι επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας είναι δύο τομείς οικονομικής συνεργασίας που είναι πολύ σημαντικοί για την πΓΔΜ, επομένως η ανταλλαγή εμπειριών με την Ολλανδία θα ήταν εξαιρετικά χρήσιμη. Ο Πρέσβης της Ολλανδίας, κ. Plomp υπογράμμισε ότι η οικονομική συνεργασία με την πΓΔΜ είναι το επίκεντρο της προσοχής της Ολλανδίας, στο πλαίσιο των διμερών σχέσεων. Επιβεβαίωσε ότι η πΓΔΜ εξακολουθεί να αποτελεί ευνοϊκό τουριστικό προορισμό για τους τουρίστες από την Ολλανδία και εξέφρασε το ενδιαφέρον της

για μακροπρόθεσμη ανάπτυξη της περιοχής της Οχρίδας, δεδομένου ότι ο αριθμός των Ολλανδών τουριστών έχει αυξηθεί και αυτό απαιτεί αυξημένο αριθμό δυνατοτήτων φιλοξενίας.

5. Ειδήσεις γενικού ενδιαφέροντος

-Τροποποίηση του νόμου περί κατώτατου μισθού

Το Κοινοβούλιο της πΓΔΜ υιοθέτησε τον τροποποιημένο νόμο περί ελάχιστου μισθού στις 18 Σεπτεμβρίου 2017. Ο προηγούμενος καθαρός ελάχιστος μισθός ύψους 10.080 MKD αυξήθηκε σε 12.000 MKD. Τα ποσά ισχύουν για την πλήρη απασχόληση. Η τροποποίηση επηρεάζει ορισμένες εταιρείες των οποίων οι υπάλληλοι λαμβάνουν το ελάχιστο μισθό. Για την ευκολότερη μετάβαση κατά την περίοδο Σεπτεμβρίου 2017-Φεβρουάριου 2018, η Κυβέρνηση έχει εισαγάγει κίνητρα για τις επηρεαζόμενες εταιρείες που πληρούν τα ακόλουθα κριτήρια: α) Δεν βρίσκονται σε διαδικασία εκκαθάρισης ή πτώχευσης, β) Έχουν καταγράψει ζημίες στο φορολογικό έτος 2016 ή καθαρά κέρδη κάτω του 10% των συνολικών δαπανών τους 2016, γ) Απόλαυσε απαλλαγές για εισφορές κοινωνικής ασφάλισης ή πληρωμές φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων, δ) Δεν έχουν υπόλοιπα για καθαρούς μισθούς, εισφορές ή φόρους για την περίοδο (μήνα) για την οποία ζητήθηκε οικονομικό κίνητρο. Οι εταιρείες που πληρούν τα παραπάνω κριτήρια είναι επιλέξιμες για οικονομικό κίνητρο για κάθε εργαζόμενο, το ποσό του οποίου εξαρτάται από τον μισθό του εργαζομένου. Τα ποσά των κινήτρων θα μεταφερθούν στις εταιρείες αφού διευθετήσουν τις μηνιαίες μισθολογικές τους υποχρεώσεις.

6. Εκδηλώσεις και εκθέσεις

-ABIT: Συνέδριο για πρόληψη νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες

Η Ακαδημία Τραπεζών και Τεχνολογίας Πληροφοριών (ABIT) διοργάνωσε στις 5.11.2017 διεθνές συνέδριο στα Σκόπια για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, τον εντοπισμό των πελατών υψηλού κινδύνου και την παρακολούθηση και ανακάλυψη ύποπτων συναλλαγών. Ο Υπουργός Εσωτερικών κ. Srasovski ανέφερε ότι τα όργανα επιβολής του νόμου πρέπει να βελτιώσουν την ετοιμότητά τους να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τις προκλήσεις που απορρέουν από το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Η εισαγγελέας SPO κ. Ristoska δήλωσε ότι η αποτελεσματική καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες απαιτεί την ένταξη όλων των ενδιαφερομένων στην κοινωνία και μια διεπιστημονική προσέγγιση. Ο Διευθυντής Οικονομικής Αστυνομίας κ. Muaremi δήλωσε ότι στο παρελθόν υπήρχαν πολλές περιπτώσεις ξεπλύματος χρημάτων και σε αρκετές περιπτώσεις υπήρξαν ακόμη και προσπάθειες νομιμοποίησης του παράνομου χρήματος.

-ΓΕΥΣΙΓΝΩΣΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΟΙΝΟΥ ΣΤΑ ΣΚΟΠΙΑ (PARK HOTEL & SPA, 14 Δεκεμβρίου 2017)

Το Γραφείο Οικονομικών & Εμπορικών Υποθέσεων του Γραφείου Συνδέσμου της Ελληνικής Δημοκρατίας στα Σκόπια διοργανώνει «Γιορτή Ελληνικού Οίνου», η οποία θα λάβει χώρα στο «**TWINS kitchen-wine**» του ξενοδοχείου **PARK HOTEL & SPA, στις 14 Δεκεμβρίου 2017 και ώρα 18:00**. Στην εκδήλωση θα συμμετάσχουν εκπρόσωποι εταιρειών, εισαγωγής, διανομής και εμπορίας οίνων και αλκοολούχων ποτών, οινολόγοι, εκπρόσωποι του κλάδου HoReCa, δημοσιογράφοι, εκπρόσωποι της πολιτικής και διοικητικής ηγεσίας και της επιχειρηματικής και διπλωματικής κοινότητας της χώρας, καθώς και άλλοι VIP καταναλωτές. Στο πλαίσιο της εκδήλωσης οι συμμετέχοντες θα έχουν την ευκαιρία να δοκιμάσουν μερικά από τα πιο γνωστά, ποιοτικά κρασιά που παράγει η Ελλάδα, τοπικές και διεθνείς ποικιλίες και να ενημερωθούν από ειδικούς για όλα όσα χρειάζεται να γνωρίζουμε για αυτό το προϊόν. Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με το Γραφείο ΟΕΥ – Σκοπίων ως ακολούθως: Τηλ.: +389 2 3129456 / 3129458 ή στο e-mail: ecocom-skopje@mfa.gr

Η Προϊσταμένη

Παγώνα Λάρδα
Σύμβουλος ΟΕΥ Α'